

ТЕХНОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ЗВО

Кушнір І.М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри слов'янських мов (відділення української мови і літератури)
Стамбульського університету,
м.Стамбул, Туреччина*

Семененко І.Є.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мовної підготовки
Харківського національного автомобільно-дорожнього університету,
м. Харків, Україна*

У контексті інтернаціоналізації вищої освіти та інтеграції України до світового освітнього простору, залучення іноземних студентів стає одним із пріоритетних завдань для закладів вищої освіти (ЗВО).

Проте процес їхньої фахової підготовки супроводжується низкою труднощів: від мовного бар'єра та соціокультурної дезадаптації до відмінностей у базових освітніх стандартах. Питання підтримки студентів в умовах кризових ситуацій, зокрема в умовах війни, набуло особливої актуальності в українському та зарубіжному науковому просторі впродовж останніх років. Традиційних методів навчання часто виявляється недостатньо для подолання цих викликів, що зумовлює необхідність впровадження цілісної технології педагогічного супроводу.

Проблеми, з якими зіштовхуються іноземні студенти, що навчаються в Україні, можна розділити на групи: лінгвістичні, етнокультурні, проблеми безпеки, побутові, фінансові. Враховуючи таку багатоаспектну проблематику, виникає необхідність створення єдиної системи педагогічного супроводу іноземних студентів (до якої має увійти і супровід професійної підготовки), яка могла б координувати і контролювати взаємодію таких підрозділів вищого навчального закладу: деканат з підготовки іноземних студентів, паспортно-візова служба, відділення пропедевтичної підготовки (підготовчий факультет), кафедра мовної підготовки, кафедри загальноосвітніх дисциплін, служба безпеки, адміністрація гуртожитків, земляцтва, студентські досугові установи.

Для створення такої системи потрібно розробити технологію реалізації педагогічного супроводу.

Технологія педагогічного супроводу – це не просто контроль, а створення спеціального «підтримуючого» середовища, яке допомагає іноземному студенту адаптуватися до навчання в Україні та успішно опанувати професію.

Питання педагогічного супроводу і особистісного розвитку студента набуває особливої ваги в сучасній педагогічній теорії і практиці стосовно закладів вищої освіти, оскільки ефективність освітнього процесу значною мірою залежить від якості цього процесу [1, с. 14].

Аналізуючи деякі аспекти трактування педагогічного супроводу [1-3], визначаємо його як цілісну, системно організовану педагогом діяльність студента, у процесі якої створюються соціально-психологічні та педагогічні умови його успішного навчання і розвитку в освітньому середовищі вищого навчального закладу, що сприяє прийняттю суб'єктом оптимальних рішень в різних ситуаціях життєвого вибору.

Педагогічний супровід у цьому контексті ми розглядаємо не як епізодичну допомогу, а як превентивну та оперативну технологію взаємодії викладача й студента. Вона базується на принципах гуманізму, діалогічності та індивідуального підходу. Реалізація цієї технології передбачає поетапний перехід від інтенсивної адаптивної підтримки на першому курсі до фасилітації професійної самостійності на випускних етапах.

Принципом організації технології педагогічного супроводу є взаємодія того, хто супроводжує і того, кого супроводжують. Важливим для нашого дослідження є особливий тип гуманітарного педагогічного супроводу – тьюторський супровід. Тьютор – це педагог, який діє за принципом індивідуалізації та супроводжує побудову особистістю своєї індивідуальної навчальної програми.

Педагогічний супровід іноземного студента містить діяльність, спрямовану на підвищення відповідності якості освітніх послуг запитам суб'єктів міжнародної освіти. Основою педагогічного супроводу професійної підготовки іноземного студента є створення єдиного освітнього середовища ВНЗ, яке розуміємо як сукупність об'єктивних зовнішніх умов, факторів, соціальних об'єктів, необхідних для успішного функціонування освіти.

Такий педагогічний супровід виконує низку функцій: інформаційну (інформування учасників освітнього процесу з питань специфіки навчання іноземних студентів у ЗВО); діагностичну (виявлення вихідного рівня

підготовки студента-іноземця до навчання у ЗВО з метою його підвищення і корекції, повторна його діагностика з метою фіксації змін та якісного складу особистісних ресурсів (особистісно-психологічних процесів, акцентуалізації характеру)); навчальну (навчання основам майбутньої професії); особистісно-розвивальну (розвиток основних компонентів соціальної компетентності, актуалізація особистісних ресурсів, необхідних у здійсненні професійної діяльності, активності з використанням різних методів, форм).

Самореалізація іноземних студентів в структурі професійної освіти, їхнє професійне становлення та розвиток неможливі без ефективної організації процесу адаптації до умов навчання в вищому навчальному закладі.

Педагогічна адаптація передбачає необхідність пошуку такого змісту, форм і методів навчально-виховної роботи, за допомогою яких викладачі могли би попереджати, пом'якшувати і усувати негативні наслідки дезадаптації, прискорювати процес соціально-психологічної та педагогічної адаптації студентів.

Від того, наскільки тривалим і складним є процес адаптації, залежить ефективність навчання іноземних студентів у цілому, а також ефективність їхнього професійного становлення. Прискорення цього процесу можливо у разі впровадження технології педагогічного супроводу професійної підготовки студента-іноземця в період навчання у вищому навчальному закладі.

На нашу думку, така технологія може бути синтезом тьюторського супроводу та професійно орієнтованого навчання. Ключовими положеннями у розробці моделі тьюторського супроводу повинні стати врахування потреб та інтересів студентів в організації освітнього простору ВНЗ, створення умов для залучення іноземних студентів до саморозвитку та організація допомоги іноземним студентам у здійсненні ціннісних виборів, особистого самовизначення.

Професійно орієнтоване навчання іноземного студента ґрунтується на особливостях майбутньої професії, поєднує в собі оволодіння професійно орієнтованою мовою, розвиток особистісних якостей суб'єкта навчання, знання культури країни навчання та придбання спеціальних умінь, заснованих на професійних і лінгвістичних знаннях.

Сутність професійно орієнтованого навчання іноземної мови полягає, на наш погляд, в її інтеграції зі спеціальними навчальними дисциплінами з метою отримання додаткових професійних знань і формування професійно значущих якостей особистості.

Список використаних джерел:

1. Корчагіна Г. С. Особливості педагогічного супроводу іноземних студентів у процесі музичної підготовки у ЗВО України. *Педагогічні науки*. 2025. № 110. С. 13-18.
2. Невмержицька О., Ревть А. Особливості адаптації студентів-іноземців в українські заклади вищої освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 12(46). С. 657-665.
3. Син Чжефу. Модель педагогічної підтримки іноземних студентів у процесі адаптації до навчання в університетах України. *Наука і освіта*. 2017. № 6. С. 38-43.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ТРИВАЛОГО ПСИХОЕМОЦІЙНОГО НАПРУЖЕННЯ

Михайлюк Н.В.

доктор філософії, доцент,

доцент кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації

Харківського національного економічного університету

імені Семена Кузнеця,

м. Харків, Україна

Рязанцева Д.В.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри мовної підготовки

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету,

м. Харків, Україна

Організація навчального процесу в технічних ЗВО під час воєнного стану вимагає від викладача не лише професійної компетентності, а й глибокого розуміння психологічного стану здобувачів освіти. Студенти, які знаходяться у прифронтових регіонах (зокрема у м. Харків), щоденно стикаються з депривацією сну, тривогою та кортизоловим навантаженням. Це безпосередньо впливає на когнітивні здібності: концентрацію уваги, пам'ять та здатність до аналітичного мислення, що є критично важливим для майбутніх інженерів.

Постійний стрес призводить до зниження здатності засвоювати складний технічний матеріал [1]. У зв'язку з цим, психолого-педагогічні засади навчання мають бути переглянуті в бік «мікронавчання». Поділ лекційного матеріалу на короткі, логічно завершені блоки дозволяє студенту утримувати фокус уваги навіть в умовах нестабільного психоемоційного стану. Важливим є